

ਐਸ.ਸੀ.ਓ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ, ਐਚ.ਈ. ਸ਼ੀ ਵੈਂਗ ਯੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ।

ਜੁਲਾਈ 14, 2021

1. ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ (ਈ.ਏ.ਐੱਮ) ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਚ.ਈ. ਸ਼ੀ ਵੈਂਗ ਯੀ ਨੇ 14 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਾਨਬੇ, ਤਾਜਿਕਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਓ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਵਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਵਿੱਚ ਐਕਚੂਅਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (ਐਲਏਸੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ।
2. ਸਤੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ, ਮਾਸਕੋ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਖਰੀ ਬੈਠਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਵਿੱਚ ਐਲਏਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਈਏਐਮ ਨੇ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੈਨਗੋਂਗ ਝੀਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਣ ਨੇ ਬਾਕੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਚੀਨੀ ਪੱਖ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਈਏਐਮ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।
3. ਈਏਐਮ ਨੇ ਯਾਦ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਈਏਐਮ ਨੇ, ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ 1988 ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੱਛਲੇ ਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1993 ਅਤੇ 1996 ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਅਣਦੇਖੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਨੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਪਸੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਵਿੱਚ ਐਲਏਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਛੇਤੀ ਹੱਲ ਲਈ ਦੁਵੱਲੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
4. ਦੋਵਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ 25 ਜੂਨ 2021 ਨੂੰ ਡਬਲਯੂਐਮਸੀਸੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਮਿਲਿਟਰੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੌਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਵੀਕਾਰ ਯੋਗ ਹੱਲ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਕੋਈ ਇਕਤਰਫਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਚੌਵੇਂ ਮੰਤਰੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ।

ਦੁਸ਼ਾਨਬੇ

ਜੁਲਾਈ 14, 2021

DISCLAIMER: This is an approximate translation. The original is available in English on MEA's website and may be referred to as the official press release.